

INFORMATIEBULLETIN ALGEMENE LEVENSMIDDELEN VERORDENING 178/2002/EG

Inleiding

Producenten van levensmiddelen en diervoeders moeten vanaf 1 januari 2005 aan een aantal vereisten voldoen van de Algemene Levensmiddelen Verordening (ALV), ook wel General Food Law genoemd. Dit betekent voor onder andere veehouders, tuinders, akkerbouwers en vissers:

1. verplicht melden bij de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) als een onveilig product in de handel is gebracht;
2. een systeem opzetten zodat een product of grondstof 1 stap voorwaarts en 1 stap achterwaarts te traceren is.

De Algemene Levensmiddelen Verordening moet zorgen voor duidelijkheid in de uitgebreide, onduidelijke en weinig transparante regelgeving rond voedselveiligheid. Eigenlijk verandert er niet zoveel. De verordening legt principes en voorschriften vast die al lang in de praktijk worden gehanteerd. Het gaat bijvoorbeeld over de verantwoordelijkheden van een producent van levensmiddelen en diervoeders; ook veehouders, akkerbouwers en tuinders vallen hieronder. De wijziging is dat dit alles nu bij wet is vastgelegd. Daarnaast zijn enkele praktische zaken nu bij wet vastgelegd waarvan traceerbaarheid en meldplicht belangrijke onderdelen zijn.

Wat verandert per 1 januari 2005?

Het is een logisch gegeven dat iedereen die zich met voedsel bezighoudt, populair gezegd: van boer tot bord, verantwoordelijk is voor de veiligheid daarvan. Deze logica is nu ook bij wet vastgelegd. Elke producent van een levensmiddel of een diervoeder is verantwoordelijk voor de veiligheid van het product dat hij/zij in de handel brengt.

Diverse bedrijven zijn al in het bezit van een (vrijwillig) traceerbaarheidssysteem; vanaf 1 januari 2005 is dat verplicht voor iedereen in de voedsel- en diervoederketen. Ook tuinders, veehouders, akkerbouwers en vissers moeten in het bezit zijn van een dergelijk systeem.

Als er iets aan een product mankeert dan wordt het uit de handel gehaald door middel van een stille recall. Of als het de consument bereikt kan hebben met een actieve recall (bijvoorbeeld ondersteund met krantenberichten). Vanaf 1 januari moet naast een stille of actieve recall ook de overheid hiervan in kennis worden gesteld, de zogenaamde meldplicht.

Verantwoordelijkheden

Er zijn twee redenen waarom in de ALV zo uitdrukkelijk de verantwoordelijkheid van de producent van levensmiddelen en/of diervoeder is opgenomen.

- Producenten van levensmiddelen en/diervoeders (dus ook tuinders, akkerbouwers, veehouders en vissers) bevinden zich in de beste positie om een systeem op te zetten om veilige levensmiddelen en diervoeder te leveren en ook om te kunnen waarborgen dat de geleverde producten veilig zijn. Daarom dient de primair wettelijke verantwoordelijkheid voor de voedselveiligheid bij de producent te liggen.
- Hoewel dit beginsel in sommige Lidstaten en sommige onderdelen van de levensmiddelenwetgeving al langer bestaat, is het in andere onderdelen niet uitdrukkelijk vastgelegd of wordt deze verantwoordelijkheid soms zelfs overgenomen door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat door middel van door hen uitgevoerde controles. Dergelijke verschillen kunnen tot handelsbelemmeringen leiden en de concurrentie tussen producenten in verschillende lidstaten verstoren.

Traceerbaarheidssysteem

Vanaf 1 januari 2005 moeten producenten van levensmiddelen en/of diervoeders een systeem hebben dat 1 stap voorwaarts en 1 stap achterwaarts kan traceren. Systeem is hierbij een groot woord. Dit 'systeem' moet wettelijk gezien minimaal de volgende gegevens bevatten: naam en adres van de leverancier, het soort geleverde product, naam en adres van de afnemer en het aan hem geleverde product en de datum van levering. Hoe deze gegevens geadministreerd worden, is niet aan voorschriften gebonden. Dit kan schriftelijk of via de computer.

Interne traceerbaarheid

Een producent kan besluiten meer informatie over zijn/haar producten te registreren. Bijvoorbeeld de hoeveelheid geleverde product of door middel van een koppeling tussen het geleverde ingrediënt en het uiteindelijke product waarin het ingrediënt voorkomt. Dit is met name interessant voor bedrijven die veel soorten geleverde producten of ingrediënten aangeleverd krijgen en veel soorten producten verkopen, zoals bijvoorbeeld een producent van boerderijzuivel met verkoop aan huis. Te denken valt aan brandnetelkruiden en het uiteindelijke kruidenkaasje. Dit is een vorm van interne traceerbaarheid. Tijdens een calamiteit wordt dan nog sneller duidelijk hoe omvangrijk het probleem is. De overheid kan op basis van de specifiekere gegevens eventueel besluiten of een heel bedrijf bijvoorbeeld op slot blijft of dat alleen de koelcel met de bewuste producten blijft geblokkeerd. De keuze tot een interne traceerbaarheid en de specificiteit daarvan is geheel vrijwillig.

Vanaf 1 januari 2005 controleert de Algemene Inspectie Dienst (AID) bij veehouders, tuinders en akkerbouwers op de aanwezigheid van de gegevens van leveranciers en afnemers en het geleverde product. U kunt tijdens deze controle uw eventuele interne traceerbaarheidsprocedure voorleggen. Hier zal geen goedkeuring aangegeven kunnen worden. Tijdens een calamiteit zal de overheid pas beslissen of uw systeem op dat moment de waarborgen biedt om eventueel minder stringente maatregelen toe te passen.

Geen dubbele administratie

Uiteraard is het niet de bedoeling dat u een dubbele administratie gaat bijhouden. Vaak houdt u al gegevens bij voor bijvoorbeeld de belastingdienst of Identificatie & Registratie. Voor de ALV hoeft dat dan niet nog eens. Als producent moet u in uw eigen bedrijfsadministratie controleren of de naam- en adresgegevens van leveranciers en afnemers (behalve consumenten) kloppen en voldoende zijn en gekoppeld zijn aan het geleverde product. Zaaizaad, pootgoed, gewasbeschermingsmiddelen, middelen voor na-oogst behandeling en diergeneesmiddelen hoeven niet te worden geadmistreerd in het kader van de ALV.

Binnen vier uur leveren

De traceerbaarheidgegevens, zoals naam, adres, type product en aan wie geleverd, moet u zo snel mogelijk maar binnen vier uur kunnen leveren. Deze vier uur gaat in als de overheid contact met de producent opneemt en vraagt om de benodigde informatie. De overheid wil namelijk bij een calamiteit binnen een dag inzichtelijk hebben hoe ver de calamiteit reikt. De lidstaten van de Europese Unie vinden dat informatie onmiddellijk geleverd moeten worden als de overheid daarom vraagt. Maar de Nederlandse overheid vindt het zinvoller om producenten de mogelijkheid te geven zo specifiek mogelijke informatie aan te leveren.

Bewaartermijn

De ALV regelt niets over de duur van het bewaren van de gegevens. De overheid heeft daarom besloten dat traceerbaarheidsgegevens minimaal 5 jaar bewaard moeten worden. Als specifiekere wetgeving bepaalt dat gegevens langer bewaard moeten worden, zoals o.a. het geval is in het kader van BSE, dan geldt de termijn zoals omschreven in de specifiekere wetgeving. Echter, indien u er echt zeker van bent dat uw product een bepaalde houdbaarheidsdatum heeft die korter is dan 5 jaar dan is het mogelijk om deze termijn aan te houden plus 6 maanden. Echter, dit is op eigen risico. Bent u er niet zeker van dan adviseert de overheid u de gegevens minimaal 5 jaar te bewaren.

Melden van onveilige producten

Vanaf 1 januari 2005 is een producent van levensmiddelen en/of diervoeder ook verplicht om passende maatregelen te nemen als een onveilig product toch op de markt is gekomen. Naast de al bestaande verplichting om producten uit de handel te halen middels een actieve of stille recall moet ook de overheid worden ingelicht. Dit is de meldplicht. Heeft u een onveilig product in de handel gebracht dan bent u verplicht dit te melden bij de VWA (0800-0488). Heeft u een onveilig product van uw leverancier ontvangen dan moet u de leverancier hiervan op de hoogte brengen; hij/zij is vervolgens verplicht dit te melden bij de VWA.

Onder onveilig wordt verstaan producten die schadelijk voor de volksgezondheid zijn of ongeschikt voor menselijke consumptie. Onder schadelijk wordt verstaan een product dat (vermoedelijk) onmiddellijk op korte of lange termijn een effect heeft op de gezondheid van de consument of op diens nakomelingen. Onder ongeschikt verstaan we producten die ondeugdelijk zijn in de zin van voedselveiligheid. Het gaat hier dus niet om kwaliteitsverliezen als rotte appels of beschimmelde druiven in de supermarkt.

Voorbeelden:

- Producten waar de norm van residuen, bijvoorbeeld bij bestrijdingsmiddelen, is overschreden moeten gemeld worden. Zelfs als de overschrijding van de norm op zichzelf geen gevaar voor de volksgezondheid vormt. Ook al zijn deze normen veelal afgeleid vanuit milieu-oogpunt, een opeenstapeling van residuen kan een effect hebben op de volksgezondheid;
- Producten waarbij de wachttijd van medicijnen niet is aangehouden, moeten ook gemeld worden. Denk bijvoorbeeld aan antibiotica in geleverde melk.

Omdat niet altijd duidelijk is wat onder een onveilig product moet worden verstaan, heeft de overheid een meldwijzer opgesteld die waarschijnlijk vanaf **29 november** te vinden is op de website van de VWA (www.vwa.nl). Deze meldwijzer dient als hulpmiddel. Mocht u twijfelen dan adviseert de overheid u alsnog te melden. In overleg met de VWA kunnen de eventueel te nemen maatregelen worden besproken. Mocht u niet in het bezit zijn van Internet dan kunt u de meldwijzer ook vanaf **29 november** via dit nummer opvragen.

MELDPUNT VWA
0800 - 0488

Meer informatie over de ALV

Voor alle overige informatie over uw verantwoordelijkheden, traceerbaarheidssystemen en de definitie van onveilige producten kunt u vanaf **maandag 22 november** terecht op de site van Het LNV-Loket: www.minlnv.nl/loket of telefonisch via **0800-22 333 22** (kies voor optie Overig - Algemene Levensmiddelen Verordening). Ook kunt u terecht op de site van de VWA: www.vwa.nl.